

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ
Μάθημα: **ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Πέμπτη 20 Ιουνίου 2002

ΜΕΡΟΣ Α΄: 8.00 π.μ. – 10.00 π.μ.

ΜΕΡΟΣ Β΄: 10.30 π.μ. – 12.30 μ.μ.

ΟΔΗΓΙΕΣ
ΓΙΑ ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΤΩΝ ΓΡΑΠΤΩΝ ΔΟΚΙΜΙΩΝ
Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Δεν σημειώνουμε τίποτε στο γραπτό
2. Γράφουμε στο εξώφυλλο με μπλε πένα
3. Ο κλασματικός αριθμός είτε στις επιμέρους ερωτήσεις είτε στη συνολική βαθμολογία παραμένει
4. Η εγγραφή των βαθμών στο εξώφυλλο γίνεται ως εξής:

Για το ΜΕΡΟΣ Α΄

1. 25 Περιεχόμενο)
2. 15 Γλώσσα – Ορθογραφία) Έκθεση
3. 10 Δομή)
4. 2)
5. 2) Γλώσσα
6. 2) (με τη σειρά των
7. 2) ερωτήσεων)
8. 2

Σύνολο 60

Για το ΜΕΡΟΣ Β΄

1. 8) Αδίδακτο κείμενο για
2. 6) κατανόηση (με τη σειρά των
3. 6) ερωτήσεων)
4. 5)
5. 2) Νεοελληνική Γραμματεία
6. 4) (με τη σειρά των
7. 4) ερωτήσεων)
8. 5)

Σύνολο 40

5. Αν η απάντηση σε μια ερώτηση παίρνει (0), σημειώνεται στο εξώφυλλο (0).
6. Αν μια ερώτηση δεν έχει απαντηθεί σημειώνουμε στο εξώφυλλο παύλα (-).
7. Στο εξώφυλλο βάζουμε τον κωδικό μας αριθμό και τη μονογραφή μας.
8. Αν συμβεί οτιδήποτε κατά τη διόρθωση, επικοινωνούμε με τους υπευθύνους των εξετάσεων.

Β. ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΙΔΕΩΝ (Μονάδες 50)

1. Σύνολο μονάδων : 50 μονάδες
2. Έκταση : 550 – 750 λέξεις

3. Κατανομή μονάδων σε επιμέρους στοιχεία:

α. Περιεχόμενο : 25 μονάδες

Ορθότητα και πρωτοτυπία, πληρότητα (κάλυψη),
σχέση με το θέμα, επιχειρηματολογία και τεκμηρίωση.

Έκταση: λαμβάνεται υπόψη η σοβαρή απόκλιση.

β. Γλώσσα – Ορθογραφία: 15 μονάδες

(Γλώσσα: 10 μονάδες)

(Ορθογραφία: 5 μονάδες)

Ορθοέπεια (σύνταξη, διατύπωση),

έκφραση/λεξιλόγιο (ορθότητα, σαφήνεια, ποικιλία),

ύφος (ζωντάνια, καταλληλότητα)

Ορθογραφία, στίξη

γ. Δομή : 10 μονάδες

Διάρθρωση και ιεράρχηση των ιδεών, λογική σύνδεση και αλληλουχία, έμφαση στο κύριο μέρος, δομή της παραγράφου.

4. Ενδεικτικά διαγράμματα και στοιχεία για τα υπό ανάπτυξη θέματα:

Θέμα 1^ο

Για την εύρυθμη και γόνιμη λειτουργία της Δημοκρατίας συμβάλλουν αποφασιστικά οι άριστοι θεσμοί της, ο αδιάφθορος χαρακτήρας των ηγετών και η ενεργός συμμετοχή των πολιτών.

Να αναπτύξετε την πιο πάνω θέση.

Πρόλογος: Βασικές, αλληλένδετες παράμετροι πάνω στις οποίες θεμελιώνεται το δημοκρατικό πολίτευμα: θεσμοί, ηγέτες, πολίτες.

Κύριο θέμα: Εύρυθμη λειτουργία: Αναφέρεται στην τυπική διάρθρωση-οργάνωση του πολιτεύματος (διάκριση των εξουσιών, νομοθετικές και διοικητικές ρυθμίσεις).

Η γόνιμη λειτουργία, εκτός από τα προηγούμενα προϋποθέτει συμπληρωματικά και τη συμβολή του ανθρώπινου παράγοντα:

- Άριστοι θεσμοί: ανθρωπιστική παιδεία, οικογένεια, κράτος πρόνοιας, ενημέρωση, και πολιτιστικό περιβάλλον, αξιοκρατία και ισονομία.

- Αδιάφθορος χαρακτήρας των ηγετών: Βασική αποστολή του ηγέτη η ανιδιοτελής υπηρεσία στο λαό. Κάθε παραβίαση της αρχής αυτής είναι αντίθετη προς την εντολή του λαού.

- Ενεργός συμμετοχή του πολίτη: Ανάληψη ευθυνών, συμμετοχή στα κοινά, κοινωνική προσφορά, άσκηση κριτικής και δημοκρατικός έλεγχος.

Επίλογος: Θεμελιακό στοιχείο της δημοκρατίας, η συνεργασία και συλλειτουργία θεσμών και ανθρώπινου παράγοντα (αρχόντων και αρχομένων). Στην αντίθετη περίπτωση, το δημοκρατικό πολίτευμα οδηγείται σε δυσλειτουργία, παρακμή και φθορά.

Θέμα 2^ο

«Η μυθοποίηση του εκσυγχρονισμού οδηγεί σε παιδαριώδη μιμητισμό του εκάστοτε (πραγματικού ή φαντασιώδους) νεωτερικού, στην υποβάθμιση της δημιουργικής αυτενέργειας, σε μορφές κοινωνικού βίου καθηλωμένες στον μεταπρατισμό. Και η μυθοποίηση της παραδοσιοκρατίας οδηγεί αντίστοιχα σε αγκυλώσεις και σκληρόνσεις άγονου συντηρητισμού, σε παραισθησιογόνους συναισθηματισμούς καύχησης για κάποιο ένδοξο παρελθόν, ολότελα αποκομμένο από την πραγματικότητα του παρόντος και τις συγκεκριμένες απαιτήσεις της».

Να κρίνετε την πιο πάνω άποψη και να διατυπώσετε τεκμηριωμένα τη δική σας θέση.

Πρόλογος: Επισήμανση του προβλήματος, που συνιστά η αντίθεση ανάμεσα στην άκριτη στάση έναντι του εκσυγχρονισμού, από τη μια, και της παράδοσης, από την άλλη.

Κύριο θέμα: Η μυθοποίηση του εκσυγχρονισμού συνίσταται στην άκριτη αποδοχή του νεωτερικού, είτε είναι πραγματικό, δηλαδή ανταποκρίνεται σε υπαρκτές ανάγκες είτε αποτελεί δημιούργημα φαντασιακής εμμονής. Αρνητικές συνέπειες της στάσης αυτής:

- Ο παιδαριώδης μιμητισμός.
- Η παθητικότητα που στερεί το άτομο από κάθε δυνατότητα δημιουργίας.
- Η καθήλωση της κοινωνικής ζωής σε όρους αγοραίας συναλλαγής.

Η άλλη πτυχή του προβλήματος συνίσταται στην υπερβολική προσήλωση, απόλυτη αποδοχή μέχρι μυθοποίηση της παράδοσης. Αρνητικές συνέπειες:

- Οι άγονες εμμονές σε υπερσυντηρητικές προσεγγίσεις.
- Η αποκοπή του παρόντος και των απαιτήσεων του από την πραγματικότητα, χάριν συναισθηματικών καυχησιολογιών για το παρελθόν.

Κρίσεις-απόψεις: Οι ακραίες τοποθετήσεις, είτε υπέρ του εκσυγχρονισμού είτε υπέρ της παράδοσης αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες προόδου. Πρόοδος σημαίνει τη βίωση δεδομένων του παρόντος ως ομαλή εξέλιξη του παρελθόντος και ως προϋπόθεση του μέλλοντος.

Επίλογος: Λαοί που στηρίζονται είτε σε φαντασιώδη εκσυγχρονισμό είτε στη στεία παρελθοντολογία δεν έχουν μέλλον. Παραμένουν άγονοι και εκτός πραγματικότητας.

Θέμα 3^ο

Η Κύπρος βρίσκεται σήμερα σε μια κρίσιμη καμπή της ιστορίας της εν όψει της ευρωπαϊκής της προοπτικής και των έντονων προσπαθειών για εξεύρεση λύσης του κυπριακού προβλήματος. Οποιαδήποτε λύση του Κυπριακού, για να είναι δίκαιη και βιώσιμη, πρέπει να συνάδει προς τις βασικές ελευθερίες, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Να συζητήσετε και να τεκμηριώσετε την πιο πάνω θέση.

Πρόλογος: Επιβεβαίωση της κρίσιμης καμπής στην οποία βρίσκεται η Κύπρος και αναφορά στις διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αναφορά στις εντατικές συνομιλίες Κληρίδη-Ντεκτάς, με τη συμμετοχή του εκπροσώπου των Ηνωμένων Εθνών, για λύση του κυπριακού προβλήματος πριν την απόφαση για την ένταξη καθώς και στο έντονο ενδιαφέρον και τις πιέσεις από το διεθνή παράγοντα για λύση.

Κύριο θέμα: Οποιαδήποτε λύση θα πρέπει να διασφαλίζει (α) τις βασικές ελευθερίες (ελεύθερη διακίνηση και εγκατάσταση, δικαίωμα επιστροφής των προσφύγων στις εστίες τους, δικαίωμα απόκτησης περιουσίας σ' όλη την επικράτεια, κ.λπ.)

(β) τα ανθρώπινα δικαιώματα (δικαίωμα ζωής, εργασίας, μόρφωσης, ελεύθερης έκφρασης, ασφάλειας, ισότητας, ισοπολιτείας και ισονομίας και γενικά όλα όσα αναφέρονται στη διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών).

(γ) το ευρωπαϊκό κεκτημένο που περιλαμβάνει όλα τα πιο πάνω και:

- διασφάλιση συνόρων
- σεβασμό προς τη γλώσσα, τον πολιτισμό, τη θρησκεία και γενικά τις ιδιαιτερότητες του κάθε λαού.
- διασφάλιση της εκπροσώπησης της Κύπρου στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με μια φωνή που σημαίνει τη δημιουργία ενιαίου κράτους στην Κύπρο.
- διασφάλιση της συνεργασίας των χωρών-μελών σε τομείς όπως ο οικονομικός, ο κοινωνικός, ο πολιτικός, η παιδεία κ.λπ. γεγονός που οδηγεί στην πρόοδο όλων των χωρών μελών.

Αντιθέτως, χωρίς το σεβασμό των πιο πάνω σε μια ενδεχόμενη λύση, θα επακολουθήσει:

- ανισότητα μεταξύ των Κυπρίων
- δυσaráεσκεια και αίσθημα αδικίας που θα έχει ως συνέπεια προστριβές και νέες συγκρούσεις, με κίνδυνο οριστικής καταστροφής της Κύπρου.

Επίλογος: Για όλους αυτούς τους λόγους επιβάλλεται να είμαστε σταθεροί, επίμονοι και ανυποχώρητοι στη διασφάλιση των πιο πάνω δικαιωμάτων που απολαμβάνουν όλοι οι άλλοι Ευρωπαίοι.

Θέμα 4^ο

Τα έργα που αποσκοπούν στην τουριστική ανάπτυξη είναι αναγκαίο να σέβονται το οικοσύστημα, τον πολιτισμό, και την αισθητική του τόπου.

Συζητήστε τη θέση αυτή με βάση την κυπριακή πραγματικότητα, εντοπίστε προβλήματα και εισηγηθείτε τρόπους αντιμετώπισής τους.

Πρόλογος: Ραγδαία τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου τα τελευταία χρόνια που οδήγησε στην κατασκευή πολλών και μεγάλων έργων. Αυτό είχε ως συνέπεια να επηρεαστούν αρνητικά το περιβάλλον, ο πολιτισμός και η αισθητική του τόπου μας.

Κύριο μέρος:

1. Προβλήματα

α) Οικοσύστημα: Η επίδραση του τουρισμού στο οικοσύστημα είναι ιδιαίτερα καταστροφική: π.χ. καταστροφή παραλιών από την ανέγερση τουριστικών συγκροτημάτων και αποκλεισμός του κοινού από την ελεύθερη πρόσβαση στις ακτές, κίνδυνοι για την κυπριακή χλωρίδα και πανίδα, εξάντληση φυσικών πόρων για τις ανάγκες του τουρισμού (νερό, γήπεδα γκολφ).

2. Αντιμετώπιση: Περιοριστικά μέτρα μέσω νομοθετικών ρυθμίσεων και απαγορεύσεων (μη επέκταση τουριστικών ζωνών, διαφύλαξη των ακτών που δεν αξιοποιήθηκαν ως τώρα), ανάπτυξη ηπιότερου τουρισμού στο εσωτερικό, μέσω του αγροτουρισμού και περιορισμοί της περαιτέρω ανάπτυξης στις ήδη βεβαρημένες περιοχές, καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης (με την παιδεία, κ.λπ.)

β) Ο πολιτισμός:

1. Προβλήματα: καταστροφή πολιτιστικών μνημείων (π.χ. ξενοδοχεία πάνω σε αρχαίους τάφους) οικοπεδοποίηση αρχαίων χώρων (Αμαθούς, κ.λπ.) εθνική και πολιτισμική αλλοτρίωση – ιδιαίτερα της νεολαίας με το συγχρωτισμό της με τουρίστες κυρίως εκεί που αυτοί είναι πολλαπλάσιοι των ντόπιων, γλωσσική αλλοτρίωση, νόθευση θθών και εθίμων.

2. Αντιμετώπιση: Προστασία όλων των πολιτιστικών χώρων και θησαυρών από την τουριστική «αξιοποίηση» - καταστροφή, με αυστηρές νομοθετικές ρυθμίσεις, οργανωμένη προσπάθεια της κυπριακής εκπαίδευσης για να κρατηθούν οι νέοι κοντά στον πολιτισμό, τη γλώσσα και την παράδοση τους. Ρόλος εκκλησίας, Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και διάφορων κοινωνικών φορέων.

γ) Αισθητική του χώρου:

1. Προβλήματα: Εγκατάλειψη παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και χρησιμοποίηση ξενικών αρχιτεκτονικών στοιχείων και μοτίβων, οικοδόμηση ογκωδών κτισμάτων και αγαλμάτων, ξένων προς το περιβάλλον και το ελληνικό μέτρο και ήθος.

2. Αντιμετώπιση: Υποχρεωτική τήρηση αρχιτεκτονικών προδιαγραφών που θα στηρίζονται στην ντόπια και γενικότερη ελληνική παράδοση και θα ανταποκρίνονται στην ομαλή ένταξή τους στο αντίστοιχο φυσικό περιβάλλον.

Επίλογος: Αποτελεί επείγουσα αναγκαιότητα ο έλεγχος της ραγδαίας τουριστικής ανάπτυξης, για διατήρηση του τοπικού χαρακτήρα και της τοπικής παράδοσης και για περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων του τουρισμού. Έτσι, εκτός των άλλων θα συνεχίσει η προσέλευση εκείνης της σημαντικής μερίδας τουριστών, οι οποίοι ενδιαφέρονται για τις τοπικές ιδιαιτερότητες.

II. ΓΛΩΣΣΑ (μονάδες 10)

Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

1. Να επιλέξετε **δύο** από τις πιο κάτω λόγιες φράσεις και να χρησιμοποιήσετε την κάθε μια σε χωριστή πρόταση, έτσι που να φαίνεται η σημασία της:

εκ των ων ουκ άνευ: από τα απαραίτητα, τα απολύτως αναγκαία, που δεν μπορούν να αποκλειστούν.

εις το διηνεκές: για πάντα (επ' άπειρο, ες αεί)

αντίπαλον δέος: ανταγωνιστής, ο φόβος του αντιπάλου, η δύναμη που μας αντιμάχεται και μας απειλεί.

(μονάδες 2)

2. Να ετυμολογήσετε **δύο** από τις πιο κάτω λέξεις και να γράψετε τη σημασία τους:

νηογία: ναυς + ορώ, όψη, όψομαι: έλεγχος-επιθεώρηση πλοίου.

αφυδάτωση: από + ύδωρ: αφαίρεση με διάφορους τρόπους ή απώλεια

ποσότητας νερού από ένα σώμα

ετυμολογία: έτυμος + λόγος, λέγω: επιστημονικός κλάδος της Γλωσσολογίας

που εξετάζει την αρχική μορφή των λέξεων. (έτυμος=αληθής). Η εύρεση της αρχικής ρίζας και της πρώτης σημασίας των λέξεων.

(μονάδες 2)

3. Να δώσετε από **ένα** συνώνυμο και **ένα** αντίθετο για **δύο** από τις πιο κάτω λέξεις:
αλλοδαπός: Συνώνυμα: ξένος

Αντίθετα: ντόπιος, γηγενής, αυτόχθων, ιθαγενής

κίβδηλος: Συνώνυμα: κάλπικος, ψεύτικος, νοθευμένος, πλαστός,
παραχαραγμένος, παραποιημένος

Αντίθετα: γνήσιος, αληθινός, πραγματικός, ανόθευτος, άδολος

ιδιοτελής: Συνώνυμα: συμφεροντολόγος, φιλοκερδής

Αντίθετα: ανιδιοτελής, αφιλοκερδής, αλτρουιστής, αφιλοχρήματος

(μονάδες 2)

4. Να δώσετε **ένα** παράγωγο ουσιαστικό και **ένα** παράγωγο επίθετο για **δύο** από τα πιο κάτω
ρήματα:

Ουσιαστικό Επίθετο

συμπάσχω: συμπάθεια συμπαθής, συμπαθητικός

παραπέμπω: παραπομπή παραπεμπτικός

μαίνομαι: μανία μανιακός

(μονάδες 2)

5. Να ξαναγράψετε **ορθά** τις πιο κάτω προτάσεις προβαίνοντας στις αναγκαίες τροποποιήσεις:

(α) Ο υπάλληλος διέρρευσε τα έγγραφα.

Έγινε διαρροή των εγγράφων από τον υπάλληλο.

Τα έγγραφα διέρρευσαν από τον υπάλληλο.

Ο υπάλληλος συνετέλεσε στη διαρροή των εγγράφων.

(β) Οι γιατροί κλήθηκαν για εξέταση των επειγόντων περιπτώσεων.

Οι γιατροί κλήθηκαν για εξέταση των επειγουσών περιπτώσεων.

Οι γιατροί κλήθηκαν για εξέταση των επειγόντων περιστατικών.

(γ) Διάφοροι ηγέτες κομμάτων συναντήθηκαν με σκοπό τη σύμπτυξη πολιτικής συμμαχίας.

Διάφοροι ηγέτες κομμάτων συναντήθηκαν με σκοπό τη σύμπληξη πολιτικής συμμαχίας.

(δ) Οι πάπυροι επεξεργάζονται σε ειδικά εργαστήρια.

Γίνεται επεξεργασία παπύρων σε ειδικά εργαστήρια.

Οι πάπυροι τυγχάνουν επεξεργασίας σε ειδικά εργαστήρια.

(μονάδες 2)

ΤΕΛΟΣ ΜΕΡΟΥΣ Α΄ - ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΜΕΡΟΣ Β΄

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

I. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ (μονάδες 20)

Ο Gilder θεωρεί ότι η «ελίτ» των mass media απειλείται από τους τεχνολογικούς της απογόνους, που είναι οι «λεωφόροι των πληροφοριών», το περίφημο Internet. Υποστηρίζει ότι το πρόβλημα δημοκρατικού ελέγχου επιλύεται, στην ουσία, από τη δυναμική, αμφίδρομη σχέση ανάμεσα στο διανεμητή και κατασκευαστή του προγράμματος και τον καταναλωτή του, κι αυτό θεωρείται το σημείο τομής, εκεί όπου θα αλλάξει η μορφή της τηλεόρασης στα αμέσως επόμενα χρόνια.

Στην πραγματικότητα η επέμβαση των καταναλωτών δεν θα εξαντλείται πλέον σε διάφορους δείχτες θεαματικότητας, που ευνοούν στην ουσία την τηλεόραση – «σκουπίδι», αλλά θα εκφράζεται στην καρδιά του δικτύου, με τη δυνατότητα πρόσβασης σε προγράμματα διαφορετικών πολιτισμικών προτιμήσεων.

Πολλοί μελετητές θεωρούν λοιπόν πως οι εξελίξεις στην τεχνολογία των ΜΜΕ θα συμβάλουν στον επαναπροσδιορισμό της φιλοσοφίας των τηλεοπτικών προγραμμάτων. Μοιάζει να αρχίζει μια νέα εποχή, το πέρασμα από την επιβολή ενός είδους τηλεοπτικού προγράμματος, αφόρητα μονότονου, συντηρητικού και ανακυκλούμενου, στην ελεύθερη επιλογή.

Τα τηλεοπτικά δίκτυα όμως, οργανωμένα με τρόπο αλαζονικό και ίσως υπερεκτιμημένα ως προς την εξουσιαστική δύναμή τους, μοιάζουν να ταλαιπωρούνται ήδη από το «σύνδρομο των δεινοσαύρων». Κάθε προσπάθεια αναθεώρησης στον προσανατολισμό και το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους εμπεριέχει κινδύνους. Ο νόμος της αδράνειας, που εδώ εκφράζεται με κατεστημένες συνήθειες και συμπεριφορές, δεν αφήνει πολλά περιθώρια αλλαγών.

Η αφυδάτωση της αποτελεσματικότητας των διαφημιστικών σποτ είναι μια πρώτη ένδειξη για τη φυλλορροή της εξουσίας των ΜΜΕ, στη σημερινή τουλάχιστον μορφή τους. Υπάρχουν έτσι δύο σενάρια για το μέλλον της τηλεόρασης και της αναπόφευκτης εξέλιξής της ή και μεταλλαγής της στο αύριο των πολυμέσων.

Το πρώτο, το αισιόδοξο, θεωρεί ότι στις λεωφόρους των πληροφοριών το υπέρτατο αγαθό της γνώσης θα είναι βατό σ' όλους. Ο βραδινός καταναγκασμός στην παρακολούθηση προγραμμάτων που ελάχιστα διαφέρουν μεταξύ τους εξυπηρετεί

τη ραστώνη των πλειοψηφιών, αλλά και αγνοεί την ανάγκη των μειοψηφιών. Όταν έρθει το πλήρωμα του χρόνου οι θεατές θα έχουν την ίδια δυνατότητα να δουν την «Τόλμη και γοητεία» αλλά και να απολαύσουν μια δημιουργία του κινηματογραφικού πολιτισμού, όπως το φελινικό «Οκτώμισι».

Το δεύτερο σενάριο, το απαισιόδοξο, υπενθυμίζει ότι το πρώτο αίτημα για τη θεσμοθέτηση της εμπορικής τηλεόρασης ήταν η πολυφωνία. Οι κρατικές τηλεοράσεις είχαν εξαντλήσει, αν είχαν ποτέ, τον παιδευτικό, κοινωνικό τους ρόλο, είχαν καταντήσει εκτρώματα της κρατικής, κομματικής προπαγάνδας. Η διάψευση ήρθε γρήγορα και ήταν οδυνηρή. η πολυφωνία ήταν ένα αποπροσανατολιστικό στοιχείο και όλοι πια νοσταλγούν εποχές «αθωότητας». Τώρα, κατά την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών, επαναλαμβάνονται τα ίδια «λάθη». Όλα γίνονται χωρίς δημοκρατικό, κοινωνικό έλεγχο, η ιστορική πορεία των πολιτισμών κινδυνεύει να καταγραφεί και να διασωθεί στις τράπεζες πληροφοριών επιλεκτικά, με κριτήρια αγοραίας σκοπιμότητας. Οι δυνατότητες πρόσβασης στη γνώση δεν είναι κατοχυρωμένες, τόσο, όσο φαίνεται.

Για μια ακόμη φορά η ανθρωπότητα βρίσκεται σε σταυροδρόμι. Η εποχή της τηλεοπτικής βαρβαρότητας τελείωσε ή μόλις τώρα αρχίζει;

(Γιώργος Μπράμος, «Νέα εποχή βαρβαρότητας ή αναγέννησης των ΜΜΕ;»)

Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις:

1. Να γράψετε με δικά σας λόγια περίληψη του πιο πάνω αποσπάσματος

(12-15 γραμμές).

(μονάδες 8)

Ο Gilder θεωρεί ότι η τηλεόραση απειλείται από την καινούρια τεχνολογία. Υποστηρίζει ότι ο δημοκρατικός έλεγχος που επιτυγχάνεται στο διαδίκτυο με την αμφίδρομη σχέση διανεμητή και κατασκευαστή του προγράμματος και του καταναλωτή, θα συντελέσει στον επαναπροσδιορισμό του τρόπου της λειτουργίας των παραδοσιακών ΜΜΕ.

Ο καταναλωτής αδιαφορώντας για την τηλεοπτική θεαματικότητα θα αξιοποιεί τη δυνατότητα του διαδικτύου για πρόσβαση σε ποικίλα πολιτισμικά θέματα.

Ο δοκιμιογράφος υποστηρίζει πως κάθε προσπάθεια αναθεώρησης στον προσανατολισμό και το περιεχόμενο των προγραμμάτων της τηλεόρασης εμπεριέχει κινδύνους μια και το κατεστημένο δεν αφήνει περιθώρια αλλαγών. Διατυπώνονται δύο υποθέσεις σχετικά με το μέλλον των Μ.Μ.Ε.: (α) Η αισιόδοξη υπόθεση ότι μέσω του διαδικτύου όλοι θα έχουν πρόσβαση στη γνώση. (β) Η απαισιόδοξη υπόθεση ότι το αίτημα για παιδευτικό, κοινωνικό ρόλο που θα οδηγούσε στην πολυφωνία της τηλεόρασης (μια και η κρατική ξέφυγε απ' αυτό) διαψεύστηκε.

Η πολυφωνία ήταν ένα οδυνηρά αποπροσανατολιστικό στοιχείο.

Απουσιάζει ο δημοκρατικός κοινωνικός έλεγχος με αποτέλεσμα τον κίνδυνο παραχάραξης της ιστορίας, ενώ η πρόσβαση στη γνώση δεν κατοχυρώνεται.

2. Ο βραδινός καταναγκασμός στην παρακολούθηση προγραμμάτων που ελάχιστα διαφέρουν μεταξύ τους εξυπηρετεί τη ραστώνη των πλειοψηφιών, αλλά και αγνοεί την ανάγκη των μειοψηφιών. Να εξηγήσετε τι εννοεί ο συγγραφέας και να διατυπώσετε τις δικές σας απόψεις.

(μονάδες 3+3=6)

Ο συγγραφέας εννοεί ότι τα τηλεοπτικά βραδινά προγράμματα, σε όλα τα κανάλια, διαθέτοντας την ίδια περίπου φτηνή ποιότητα, υποβοηθούν την πνευματική μαλθακότητα των πολλών, αγνοώντας το αίτημα για ποιότητα των ολίγων.

Συμφωνώ, γιατί σε κάποιες ώρες αιχμής (π.χ. 7 – 11 μ.μ.) κυριαρχούν τηλεσειρές νοτιοαμερικάνικες (σαπουνόπερες) τις οποίες συναγωνίζονται ελαφρές και ανούσιες ελλαδικές και ντόπιες παραγωγές. Αυτές οι σειρές εθίζουν το κοινό σε παθητική στάση και εξουδετερώνουν τις όποιες κριτικές και δημιουργικές δυνάμεις φέρει μέσα του ο μέσος θεατής. Έτσι, ενώ η μειοψηφία παραγκωνίζεται, η πλειοψηφία των θεατών εθίζεται σε τηλεοπτικά υποπροϊόντα.

3. Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι η πολυφωνία της ιδιωτικής ραδιοτηλεόρασης διέψευσε τις προσδοκίες και αποδείχτηκε «αποπροσανατολιστικό στοιχείο».

Να αναφέρετε και να σχολιάσετε τρία παραδείγματα (είτε από το κείμενο είτε από την καθημερινή σας εμπειρία) που να επιβεβαιώνουν την άποψη αυτή.

(μονάδες 3X2=6)

1. Απουσία δημοκρατικού κοινωνικού ελέγχου. Οι ελέγχοντες τα Μ.Μ.Ε. επιλέγουν τι και πώς παρουσιάζουν, ερήμην της κοινωνίας.

2. Καθοριστικός παράγοντας στις επιλογές που προωθούν οι ιδιοκτήτες καναλιών είναι η θεαματικότητα – ακροαματικότητα που φέρνει τις «χρυσοφόρες» διαφημίσεις.

3. Αντί της προσδοκώμενης πολυφωνίας, που θα προωθούσε την κριτική ικανότητα και θα ενδυνάμωνε τη δημοκρατία, οδηγηθήκαμε στη φτηνή ποιότητα, που εξουδετερώνει την κρίση και αντίθετα εξωθεί σε παθητικότητα και χούνωση.

4. Η ενημέρωση που προάφεται από τα ιδιωτικά Μ.Μ.Ε. είναι συνήθως διαστρεβλωτική της πραγματικότητας, αφού συχνά μεγεθύνονται τα ασήμαντα – αλλά εντυπωσιακά – γεγονότα και πρόσωπα, ενώ υποβαθμίζονται τα σοβαρά και αξιόλογα – πλην αδιάφορα για το ευρύ κοινό.

5. Προβάλλουν ταινίες βίας και εγκληματικότητας, που ικανοποιούν ταπεινά ένστικτα και προωθείται έτσι η φθορά και διαφθορά των συνειδήσεων και υπονομεύεται το ηθικό επίπεδο της κοινωνίας.

6. Προωθεί περαιτέρω τον καταναλωτισμό και τον αναδεικνύει σε κυρίαρχο στοιχείο στην ανθρώπινη συμπεριφορά.

II. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (μονάδες 20)

1. ΣΑΛΑΜΙΝΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΣ

... Σαλαμίνα τε
τας νυν ματρόπολιν τωνδ'
αιτία στεναγμών.

ΠΕΡΣΑΙ

Κάποτε ο ήλιος του μεσημεριού, κάποτε φούχτες η ψιλή βροχή
και τ' ακρογιάλι γεμάτο θρύψαλα παλιά πιθάρια.
Ασήμαντες οι κολόνες. μονάχα ο Άγιος Επιφάνιος
δείχνοντας μουντά, χωνεμένη τη δύναμη της πολύχρυσης αυτοκρατορίας.

Τα νέα κορμιά περάσαν απ' εδώ, τα ερωτεμένα
παλμοί στους κόλπους, ρόδινα κοχύλια και τα σφυρά
τρέχοντας άφοβα πάνω στο νερό
κι αγκάλες ανοιχτές για το ζευγάρωμα του πόθου.
Κύριος επί υδάτων πολλών,
πάνω σ' αυτό το πέρασμα.

Τότες άκουσα βήματα στα χαλίκια.
Δεν είδα πρόσωπα· σα γύρισα είχαν φύγει.
Όμως βαριά η φωνή σαν το περπάτημα καματερού,
έμεινε εκεί στις φλέβες τ' ουρανού στο κύλισμα της θάλασσας
μέσα στα βότσαλα πάλι και πάλι:

«Η γης δεν έχει κρικέλια
για να την πάρουν στον ώμο και να φύγουν
μήτε μπορούν, όσο κι αν είναι διψασμένοι

να γλυκάνουν το πέλαγο με νερό μισό δράμι.

Και τούτα τα κορμιά

πλασμένα από ένα χώμα που δεν ξέρουν,

έχουν ψυχές.

Μαζεύουν σύννεργα για να τις αλλάξουν,

δε θα μπορέσουν. μόνο θα τις ξεκάμουν

αν ξεγίνονται οι ψυχές.

Δεν αργεί να καρπίσει τ' αστάχυ

δε χρειάζεται μακρύ καιρό

για να φουσκώσει της πίκρας το προζύμι,

δε χρειάζεται μακρύ καιρό

το κακό για να σηκώσει το κεφάλι,

κι ο άρρωστος νους που αδειάζει

δε χρειάζεται μακρύ καιρό

για να γεμίσει με την τρέλα,

νήσος τις έστι ...»

Φίλοι του άλλου πολέμου

σ' αυτή την έρημη συννεφιασμένη ακρογιαλιά

σας συλλογίζομαι καθώς γυρίζει η μέρα -

Εκείνοι που έπεσαν πολεμώντας κι εκείνοι που έπεσαν χρόνια

μετά τη μάχη

εκείνοι που είδαν την αυγή μέσ' απ' την πάχνη του θανάτου

ή, μες στην άγρια μοναξιά κάτω από τ' άστρα,

νιώσανε πάνω τους μαβιά μεγάλα

τα μάτια της ολόκληρης καταστροφής.

κι ακόμη εκείνοι που προσεύχουνταν
όταν το φλογισμένο ατσάλι πριόνιζε τα καράβια:

«Κύριε, βόηθα να θυμόμαστε
πώς έγινε τούτο το φονικό.
την αρπαγή το δόλο την ιδιοτέλεια,
το στέγνωμα της αγάπης.
Κύριε, βόηθα να τα ξεριζώσουμε ...».

- Τώρα καλύτερα να λησμονήσουμε πάνω σε τούτα τα χαλίκια.
δε φελά να μιλάμε.
τη γνώμη των δυνατών ποιος θα μπορέσει να τη γυρίσει;
ποιος θα μπορέσει ν' ακουστεί;
Καθένας χωριστά ονειρεύεται και δεν ακούει το βραχνά των άλλων.

- Ναι. όμως ο μαντατοφόρος τρέχει
κι όσο μακρύς κι αν είναι ο δρόμος του, θα φέρει
σ' αυτούς που γύρευαν ν' αλυσοδέσουν τον Ελλήσποντο
το φοβερό μήνυμα της Σαλαμίνας.

Φωνή Κυρίου επί των υδάτων.
Νήσος τις έστι.

Σαλαμίνα, Κύπρος, Νοέμβρης '53.
Γιώργος Σεφέρης

Να αναπτύξετε, σε 10 περίπου γραμμές, τη λειτουργική σχέση του υποτίτλου παραθέματος, από τους Πέρσες του Αισχύλου, με το περιεχόμενο του ποιήματος.

(μονάδες 5)

Ο Γιώργος Σεφέρης γράφει το ποίημά του ευρισκόμενος στη Σαλαμίνα της Κύπρου, το Νοέμβριο του '53, λίγο πριν αρχίσει δηλ. ο Απελευθερωτικός Αγώνας του '55-'59. Χρησιμοποιώντας το παράθεμα από τους «Πέρσες» του Αισχύλου δημιουργεί μια συστοιχία, ανάμεσα σε δύο διαφορετικούς χρόνους (τότε – ναυμαχία της Σαλαμίνας και τώρα – ανταποικιακός αγώνας) και σε δύο ταυτώνymους τόπους (Σαλαμίνα της Ελλάδας – Σαλαμίνα της Κύπρου).

Ολόκληρο το ποίημα θεμελιώνεται σ' αυτή τη συστοιχία και ειδικότερα στο ζεύγος 'Υβρις - 'Ατη. Όπως οι Πέρσες τιμωρήθηκαν για την 'Υβρη που διέπραξαν, εξυπακούεται ότι επίκειται και η τιμωρία του άγγλου δυνάστη.

2. ΣΑΤΡΑΠΕΙΑ

Τι συμφορά, ενώ είσαι καμωμένος

για τα ωραία και μεγάλα έργα

η άδικη αυτή σου η τύχη πάντα

ενθάρρυνσι κι επιτυχία να σε αρνείται.

να σ' εμποδίζουν ευτελείς συνήθειες,

και μικροπρέπειες, κι αδιαφορίες.

Και τι φρικτή η μέρα που ενδίδεις

(η μέρα που αφέθηκες κι ενδίδεις),

και φεύγεις οδοιπόρος για τα Σούσα,

και παίνεις στον μονάρχη Αρταξέρξη

που ευνοϊκά σε βάζει στην αυλή του,

και σε προσφέρει σατραπείες και τέτοια.

Και συ τα δέχεσαι με απελπισία

αυτά τα πράγματα που δεν τα θέλεις.

Άλλα ζητεί η ψυχή σου, γι' άλλα κλαίει.
τον έπαινο του Δήμου και των Σοφιστών,
τα δύσκολα και τ' ανεκτίμητα Εύγε.
την Αγορά, το Θέατρο, και τους Στεφάνους.
Αυτά πού θα σ' τα δώσει ο Αρταξέρξης,
αυτά πού θα τα βρεις στη σατραπεία.
και τι ζωή χωρίς αυτά θα κάμεις.

Κ.Π. Καβάφης

Τι επιτυγχάνεται με την τεχνική των διαδοχικών ρητορικών ερωτημάτων
στους τρεις τελευταίους στίχους του ποιήματος;

(μονάδες 1X2=2)

Με τη τεχνική των διαδοχικών ρητορικών ερωτημάτων επιτυγχάνεται:

- (α) Η επίταση της τραγικότητας του ήρωα, που συνίσταται στον εσωτερικό διχασμό του.
- (β) Η εμφατική σήμανση του αδιεξόδου του.
- (γ) Η ρητορική κλιμάκωση – κορύφωση.

3.(α) [...] Τα τελευταία χρόνια είχε κι αυτός την Καπούη του: Ένα σπιτάκι με βεράντα που έβλεπε προς το βουνό. Αφού έζησε τη μισή ζωή του σε θαλάμους φυλακής και σε τσαντήρια εξορίας, μετά από τόσες στερήσεις, όταν κάποτε βρέθηκε ελεύθερος, μπλέχτηκε με κάτι οικόπεδα, κέρδισε ξαφνικά μερικά λεφτουδάκια κι αγόρασε αυτό το σπιτάκι όπου και ζούσε μονάχος.

Για παντρεία δεν αποφάσιζε. «Δεν ξέρεις τι γίνεται πάλι», έλεγε κάθε φορά που του φέρναν εκεί την κουβέντα. «Ο γάμος σε δένει με τούτον τον κόσμο, ευθύνες, παιδιά. Εγώ έχω ένα παρελθόν κι ένα αβέβαιο μέλλον».

Κι όμως, έστω χωρίς γάμο, μα με μόνο το σπίτι, δημιουργούσε γερό δέσιμο με τούτον τον κόσμο κι αγεφύρωτο χάσμα με το παρελθόν. [...]

Γιατί λοιπόν να μην κάνει κι ο ίδιος αυτή τη μικρή προσαρμογή, πάντα θα περπατούσε παράταιρα; Ένα τίποτε είναι η αποδοχή της κατάστασης κι έπειτα γυρίζεις στο σπίτι σου. Βέβαια μπορεί εκεί να μην τον περίμενε μια γυναίκα με το νυχτικό, ένας μπατζανάκης, οι γείτονες να κάνουν παρέα, όμως είχε εκείνο το ψαράκι στη γυάλα, και ποιος θα του αλλάξει το νερό; Είναι μια ζωούλα κι αυτό, έχει ευθύνη. Το φαντάζονταν να κόβει βόλτες στο στενό χώρο της γυάλας. Έκανε όλο χάρη κινήσεις, δείχνοντας τη χρυσή του κοιλιά, πότε τα πλαϊνά του πτερύγια. Το στόμα του ανοιγόκλεινε ρυθμικά. Και ξαφνικά η αναπνοή του γινότανε γρήγορη, ασφυκτιούσε. Τώρα σπαρτάραγε, πνίγονταν, έπεφτε μολύβι το σώμα του στον πάτο της γυάλας.

Έβγαλε το μαντήλι απ' την κωλότσεπη και σφούγγισε το ιδρωμένο του μέτωπο. «Δε γίνεται» σκέφτηκε, «πρέπει να πάω». Έπρεπε να νοιαστεί το ψαράκι. Το μόνο που μπορούσε να κάνει αυτή την κρίσιμη μέρα ήταν ν' αλλάξει στο ψάρι νερό. Για τ' άλλα, τα σοβαρά και μεγάλα, δεν είχε δύναμη.

Μ. Χάκκας, «Το ψαράκι της γυάλας»

(β) Θεσσαλονίκη, Μέρες του 1969 μ.Χ.

Στην οδό Αιγύπτου – πρώτη πάροδος δεξιά –
Τώρα υψώνεται το μέγαρο της Τράπεζας Συναλλαγών

Τουριστικά γραφεία και πρακτορεία μεταναστεύσεως.

Και τα παιδάκια δεν μπορούνε πια να παίζουνε από τα τόσα τροχοφόρα
που περνούνε.

Άλλωστε τα παιδιά μεγάλωσαν, ο καιρός εκείνος πέρασε που ξέρατε

Τώρα πια δε γελούν, δεν ψιθυρίζουν μυστικά, δεν εμπιστεύονται,

Όσα επιζήσαν, εννοείται, γιατί ήρθανε βαριές αρρώστιες από τότε
Πλημμύρες, καταποντισμοί, σεισμοί, θωρακισμένοι στρατιώτες,
Θυμούνται τα λόγια του πατέρα: εσύ θα γνωρίσεις καλύτερες μέρες
Δεν έχει σημασία τελικά αν δεν τις γνώρισαν, λένε το μάθημα οι ίδιοι στα
παιδιά τους
Ελπίζοντας πάντοτε πως κάποτε θα σταματήσει η αλυσίδα
Ίσως στα παιδιά των παιδιών τους ή στα παιδιά των παιδιών των παιδιών τους.
Προς το παρόν, στον παλιό δρόμο που λέγαμε, υψώνεται η Τράπεζα Συναλλαγών
- εγώ συναλλάσσομαι, εσύ συναλλάσσεσαι αυτός συναλλάσσεται-
Τουριστικά γραφεία και πρακτορεία μεταναστεύσεως
- εμείς μεταναστεύουμε, εσείς μεταναστεύετε, αυτοί μεταναστεύουν –
Όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει, έλεγε ο Ποιητής
Η Ελλάδα με τα ωραία νησιά, τα ωραία γραφεία, τις ωραίες εκκλησιές

Η Ελλάς των Ελλήνων.
Μανόλης Αναγνωστάκης

(α) Να αναφέρετε το ιστορικό υπόβαθρο των δύο κειμένων.

Ιστορικό υπόβαθρο του ποιήματος «Θεσσαλονίκη, Μέρες του 1969 μ.Χ.» του Μ. Αναγνωστάκη: Ο ποιητής αναφέρεται στην περίοδο της απριλιανής δικτατορίας που φίμωσε τον ελληνικό λαό, από το 1967-1974. Μέσα από το ποίημα όμως διαπερνά, ως παρελθούσα εποχή, η περίοδος του πολέμου της κατοχής και του εμφυλίου με έκδηλα τα σημάδια τους.

Ιστορικό υπόβαθρο του διηγήματος του Χάκκα είναι η πρώτη μέρα επιβολής της δικτατορίας, δηλαδή η 21η Απριλίου 1967. (Γίνεται όμως αναφορά, σε σχέση με την πορεία του ήρωα, στην εποχή του εμφυλίου καθώς και στη μετεμφυλιακή περίοδο).

(β) Να εντοπίσετε το φαινόμενο της φθοράς και της παραίτησης στα πιο πάνω κείμενα.

Αναμένεται οι μαθητές να αναφερθούν στην απόφαση του ήρωα να μην περπατά πάντα παράταιρα: «Ένα τίποτα είναι η αποδοχή της κατάστασης», καθώς και στην αναζήτηση προσχημάτων που θα του επιτρέπουν να αποστασιοποιηθεί. Το ψαράκι στη γυάλα τον είχε ανάγκη, (η πατρίδα δεν τον είχε).

Στο ποίημα «Θεσσαλονίκη, Μέρες του 1969 μ.Χ.» το φαινόμενο της φθοράς και της παραίτησης είναι έκδηλο, στο σύνολο του πληθυσμού. Εγώ, εσύ, αυτός, εμείς, εσείς, αυτοί φεύγουν, μεταναστεύουν ή συναλλάσσονται καθώς και στη συμπεριφορά των κατοίκων. Η έκπτωση και φθορά είναι έκδηλη και στην πολεοδομική και ρυμοτομική φυσιογνωμία της πόλης.

(μονάδες 2X2=4)

4.

Σκουριάζουν τα σίδερα

*

και τιμωρώ τον αιώνα τους

Εγώ που δοκίμασα

Κι από γιούλια και ναρκίς

Μαχαίρι ετοιμά

*

*

*

τις μυριάδες αιχμές

σους το καινούριο

ζω που αρμόζει στους Ήρωες.

Οδ. Ελύτης, 'Αξιον Εστί

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των πιο πάνω στίχων.

Στο ποίημα παρουσιάζεται μια μετάβαση, από την εποχή του πολέμου, σε μια νέα εποχή. Ο ποιητής που έχει βιώσει τα δεινά του πολέμου γίνεται προάγγελος της ειρηνικής εποχής. Τα όπλα του πολέμου αχρηστεύονται και αντικαθίστανται από τα ειρηνικά όπλα της ποίησης (τα γιούλια και τους ναρκίσσους).

5. Τον Άι-Γιάννην τον Κρυφόν επεκαλούντο τον παλαιόν καιρόν όλοι όσοι είχαν «κρυφόν πόνον» ή κρυφήν αμαρτίαν. Η γραία Χαδούλα εγνώριζε την δοξασίαν ή το έθιμον τούτο, και διά τούτο ενθυμήθη να έλθη σήμερον εις τον παλαιόν, έρημον ναΐσκον, όπως προσφέρει τας ικεσίας της. Προέκρινε τον ναόν τον αλειτούργητον, αφού και εις την ενοριακήν εκκλησίαν, όπου εσύχναζεν όλην την σαρακοστήν, ετόλμα μόνον να εισέρχεται μάλλον εις τον νάρθηκα, όπισθεν του ενός φύλλου της γυναικείας πύλης, του κλεισμένου με τον σύρτην – ως να ησθάνετο την ανάγκην να είν' ετοίμη προς φυγήν, άμα την edίωκέ τις! Και δεν εφοβείτο τόσοσν μη την διώξη ο Παπανικόλας, ο αυστηρός και ασκητικός εφημέριος, ή ο κυρ Δημητρός ο επίτροπος, όστις πάντοτε εγόγγυζε και ήτο τραχύς προς τας γραίας, αίτινες επέμενον μη θέλousai ν' ανέρχονται εις τον γυναικωνίτην, και απήτουν να έχουν διαρκώς μικρόν, περίφρακτον με σειράς στασιδίων διαμέρισμα, εις την βορειοδυτικήν γωνίαν του ναού. αλλ' εφοβείτο τον Αρχάγγελον, τον αγριωπόν, όστις ήτο ζωγραφισμένος μεγαλωστί επί της βορείας πύλης του ναού, με την ρομφαίαν του την φλογίνην εις την χείρα.

Εισήλθεν εις τον έρημον ναΐσκον, άναψεν εν κηρίον, το οποίον είχεν εις το καλάθι της μαζί με ολίγα πυρέια, κ' έκαμε τρεις στρωτάς γονυκλισίας εμπρός εις την τοιχογραφίαν την ημιεφθαρμένην. Είτα, ανακυκλούσα εις τον νουν την έμμονον ιδέαν, ήτις της είχε κολλήσει, χωρίς να την εκφράξη μεγαλοφώνως, είπε με φωνήν, την οποίαν θα ηδύνατο ν' ακούση τις, αν παρίστατο μάρτυς της σκηλής εκείνης: «Αν έκαμα καλά, Άι-Γιάννη μου, να μου δώσης σημείο σήμερα... να κάμω μια καλή πράξη, ένα ψυχικό, για να γαληνιάς' η ψυχή μου κ' η καρδούλα μου!...»

Α. Παπαδιαμάντης, Η Φόνισσα

Το απόσπασμα αναφέρεται στις μέρες μετά τον πρώτο φόνο που διέπραξε η Φραγκογιαννού:

α) Να αναφέρετε τα κίνητρα που την ώθησαν στη διάπραξη του φόνου αυτού.

Τα κίνητρα που ώθησαν τη Φραγκογιαννού στη διάπραξη του πρώτου φόνου:

- η δυστυχία των φτωχών κοριτσιών και των οικογενειών τους (προίκα,

κοινωνική περιθωριοποίηση κλπ)

- η αυταπάτη ότι με το φόνο επιτελεί θεάρεστο έργο, καθώς προσφέρει τη λύτρωση

β) Να ερμηνεύσετε τους λόγους που την οδήγησαν στον Άι-Γιάννη τον Κρυφό.

Καταφεύγει στον Άι-Γιάννη τον Κρυφό, γιατί:

- παλινδρομεί ανάμεσα στις ασυνείδητες τύψεις και ενοχές και την πεποίθηση ότι επιτελεί θεάρεστο έργο.
- αναζητεί από τον Άγιο έγκριση της φονικής πράξης της.

(μονάδες 2+3=5)

-----ΤΕΛΟΣ-----